

Verslag**Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit**

Datum: 23 maart 2018

Plaats: Gouda

Naam	Vertegenwoordigt	Werkt bij
Aanwezig:		
Rob van Hees	Voorzitter CCvD Restauratiekwaliteit	
Walter de Koning	Secretaris CCvD Restauratiekwaliteit	ERM
Michiel van Hunen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE	RCE
Bastiaan van de Kraats	Vereniging Architecten Werkzaam in de Restauratie - VAWR	1 m 98
Gert Tutert	Private opdrachtgevers	SBGK
Rients Anne Slotema	Federatie Grote Monumentengemeenten – FGM	Leiden
Miranda Maring	Certificerende instellingen	Hobson
Marc van Roosmalen	Raad voor Vastgoed Rijksoverheid –RVR	Rijksvastgoedbedrijf
Joop Heijdra	Provincies	Gelderland
Kasper Burgy	Vakgroep Restauratie	Burgy Bouwbedrijf
Berrie Endevoets	Platform Gespecialiseerde aannemers	OrlyEndevoets
Afwezig:		
Andre Hoek	SRR-Opdrachtgevers restauratoren	
Jaap van der Burg	SRR-Uitvoerders restauratoren	Helicon
Ron Spaan	Private opdrachtgevers	Boei

1. opening, vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld. Berrie Endevoets is de opvolger van Martinus van Milt

2. Verslag bijeenkomst 3 november 2017

Redactioneel:

Besluit: het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Actielijst:

De actielijst wordt doorgenomen en bijgewerkt.

Op de actielijst ontbreekt het punt 'actualiseren restauratieladder / terminologie'. Dit wordt toegevoegd.

De actie m.b.t. URL 4001 is niet urgent.

De Koning Voor het actualiseren van de URL Riet contact opnemen met de Vakfederatie Riet.

De Koning De vertaling van Europese begrippen door RN zal worden doorgestuurd. Bastiaan van de Kraats deelt mee dat de VAWR op 23 juni een studiedag organiseert met als thema het kruispunt tussen ontwerp en onderzoek.

De Koning In het tweede kwartaal 2018 wordt gewerkt aan een update van de ERM-website (incl. vindbaarheid CCvD).

Er is overleg geweest ERM – VAWR over de update van de GEAR.

Vervolgoverleg op 27 maart met Hobson (evaluatie audits).

De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zal ook voor de URL-en van ERM implicaties hebben. Deze liggen naar verwachting in de opname vooraf, de communicatie gemeente – kwaliteitsborger – monumentenzorger tijdens de

werkzaamheden en het opleverdossier.

Het CCvD is akkoord met het door Ron Spaan voorgestelde programma voor het locatiebezoek Blokhuispoort op 15 juni. De vergadering zal niet starten om 9.30 uur, maar om 10.30 uur.

3. Bespreken aangevulde URL Gevelreiniging

De nieuwe versie van de URL is helaas opnieuw nog niet beschikbaar. De rapporteur heeft zijn inhoudelijke deel in opdracht van SKG opgeleverd, maar het certificeringsdeel dat SKG zou maken is nog niet gereed. Er zal contact worden opgenomen met CvD-leden en de rapporteur.

Van Hunen
Endevoets

4. Vaststellen URL 4011 Metalen daken en goten bij monumenten + bijlage 17

Na het vaststellen van URL 4011 in de vorige CCvD-vergadering zijn nog de volgende acties ondernomen:

- Verwerken opmerkingen vanuit de toetsing op juridische aspecten
- Aanvullen van de URL met enkele details m.b.t. lood
- Verwerken van een aantal inhoudelijke opmerkingen vanuit het afgesproken overleg op 6 november 2017 en nagekomen opmerkingen van enkele personen uit de begeleidingscommissie

Het overleg met De Zinkmeesters heeft uiteindelijk toch tot overeenstemming geleid, zodat in URL 4011 voor sommige onderwerpen verwezen wordt naar URL 0299.

Tijdens de bespreking komt het volgende aan de orde:

- Blz. 36: is het juist dat er geschaafd dakbeschot toegepast moet worden? Er zou juist ongeschaafd hout verwerkt moeten worden. Zie ook blz 54 waar genoemd wordt 'plaatmateriaal, m.u.v. spaanplaat'
- Blz 36 NB boven aan: in de opsomming van houtsoorten ook Acoya opnemen.
- Blz 39 de eerste toegevoegde zin in rood loopt niet
- Blz 39 er wordt gesproken over dakhellingen van zowel 10° als van 20°, dit is niet consistent
- Blz 40 twee keer behandelen van lood t.b.v. het patineren? Ja, dit is juist, geen tekstwijziging
- Blz 55, 1^e regel : 'voor het aspect monumenten' veranderen in 'voor de activiteit monumenten'
- Blz 62: De zin: 'Als afgaande koperen leidingen aanwezig zijn die over de zinkbekleding van goten lopen, breng dan over voldoende lengte een aluminium tussenstuk aan.' kan op meer manieren gelezen worden, dus aanpassen
- Blz 69 toegevoegde zin in rood: het is juist dat lood niet nat mag zijn voor patineren, maar de formulering suggereert dat lood nooit (in geen enkel geval) in aanraking mag komen met vocht. Dat is niet juist. Toevoegen: 'als je gaat patineren'
Overigens: nat lood kan toch voorafgaand aan het patineren gedroogd worden? In dat geval alleen de aanwijzing opnemen dat het lood droog moet zijn resp. gedroogd moet worden voor je gaat patineren.
- Blz 73 B1, laatste kolom. De toegevoegde tekst in rood is verwarrend, want hij geldt voor alle regels (maar wordt maar bij 1 regel vermeld).
Schrappen

Om certificering van URL 4011 mogelijk te maken wordt BRL 4000 aangevuld.

Besproken wordt:

- Er wordt per URL een bijlage aan BRL 4000 toegevoegd. Op de actielijst staat nog de actie om de bijlagen te systematiseren.
- Onaangekondigde audit is een goed principe. Besproken wordt dat het in praktijk nogal eens lastig te organiseren blijkt omdat er niet altijd voldoende werk voorhanden is

Besluit: het CCvD stelt de URL en bijlage 17 vast met in achtneming van bovengenoemde wijzigingen.

5. Vaststellen model-kwaliteitshandboek certificering BRL 4000

6. Bespreken Checklisten certificering BRL 4000

Miranda Maring licht het concept toe. Het model-kwaliteitshandboek helpt kwaliteitsbewuste organisaties bij het opstellen van een eigen kwaliteitshandboek en bij het voldoen aan de eisen van de BRL en bijhorende URL. Het is geschreven voor het management en/of de kwaliteitscoördinator. Het gaat dus uit van de BRL.

De Checklisten (agendapunt 6) gaan uit van de URL. De ambitie om met meerdere generieke checklisten te werken komt mogelijk niet helemaal uit, er zijn toch te veel verschillen per URL.

Het model-kwaliteitshandboek is een aanzet: het is de bedoeling dat het bedrijf het handboek zelf verder aanvult op een manier die passend is bij de eigen organisatie. Het is ingedeeld in 3 hoofdstukken en een aantal bijlagen.

- Hoofdstuk 1 Eisen aan het bedrijf (Hoe is uw bedrijf georganiseerd?)
- Hoofdstuk 2 Uitvoering (Hoe verloopt de uitvoering van het werk?)
- Hoofdstuk 3 Borgen van kwaliteit (Hoe zorgt u ervoor dat het werk goed verloopt?)
- Bijlagen (verklaringen, werkinstructies, formulieren)

De Koning /
Maring

Het concept zal ook worden besproken met de gespecialiseerde aannemers (Branche Groepen Overleg). Opmerkingen hieruit zullen worden verwerkt. Er staan ook nog enkele uitzoekacties in de tekst open die nog worden verwerkt.

Tijdens de bespreking komt het volgende aan de orde:

- Het CCvD is blij met deze opzet.
- Het handboek is ook toepasbaar voor de ZZP-er (OZP-er) bij BRL 4000. Het CCvD heeft eerder ook gesproken over de ZZP-er / OZP-er bij BRL 3000 Erkend Restauratiebouwbedrijf, maar dat is niet van toepassing (het werk van de hoofdaannemer gaat immers uit van meerdere disciplines). De actie om iets te maken voor ZZP-ers / OZP-ers bij BRL 3000 vervalt
- Is (net als gedaan is bij ISO 9000) ook een aansluiting op de VCA-certificering mogelijk? Dit wordt nagegaan.
- Kasper Burgy geeft nog diverse detail opmerkingen door aan Miranda Maring
- N.a.v. de Checklist projectdossier wordt opgemerkt dat het bijhouden van revisies en de verslaglegging daarvan regelmatig een heikel punt blijkt. De Wkb zal hier naar verwachting verbetering in brengen. Wie beheert in de huidige situatie het opleverdossier? In veel gevallen is dat het uitvoerende bedrijf.

De Koning
Burgy

- Maring
- In de checklist uitvoering bij Schilderwerk (en de URL) is niet terug te vinden dat de onderlaag bewaard moet blijven. Nagaan.
 - De aanduiding 'erfgoedverordening' suggereert dat de gemeentelijke verordening in alle gevallen zo genoemd is. Beter is om die aanduiding te veralgemeniseren.
- Maring

Besluit: het model-kwaliteitshandboek en de checklisten worden als concept vastgesteld. Zij worden besproken met de gespecialiseerde aannemers tijdens het Branchegroepenoverleg

7. Toelichting op de URL-en voor opdrachtgevers en anderen

Al langer bestaan er korte teksten voor opdrachtgevers (en gemeentelijk toezichthouders) per URL. Deze staan zowel op stichtingERM.nl als op Monumenten.nl. Vanuit de Vakgroep Restauratie is naar voren gebracht dat - gezien de koers om hoofdaannemers te vragen om te werken met gespecialiseerde aannemers die werken volgens uitvoeringsrichtlijnen - het gewenst is om per URL een toelichting te maken met handvatten 'waar op te letten bij het aansturen van werk'. Dit vraagt om een verdere uitwerking dan de bestaande voorbeelden.

Tijdens de discussie komt aan de orde:

- De doelgroep moet zijn: particuliere monumenten-eigenaren, vastgoedafdelingen van gemeenten en woningbouwverenigingen alsmede architecten die geen restauratie-architect zijn
- De RCE heeft ca 80 Gidsen techniek. Doelgroep is de specialistische medewerker. Marktonderzoek geeft aan dat er veel waardering is voor de Gidsen. De RCE heeft daarom het voornemen om die Gidsen te actualiseren. Daarbij zal ook meer worden verwezen naar de ERM-richtlijnen. Het is zaak om de RCE-Gidsen niet over te doen en er naar te verwijzen.
- Doel moet zeker ook zijn om de lezer te verleiden om een competente uitvoerder in te schakelen.
- De vormgeving moet aantrekkelijk zijn.
- In de toelichting moet niet alleen staan wat het is, maar ook waarom het gebruik van een URL voor de opdrachtgevende partij belangrijk is
- Denk niet aan een brochure, maar eerder aan een website waarbij op de landingspagina gewerkt wordt met iconen (zoals gedaan is in een van de ERM-brochures)
- Overweeg ook afbeeldingen met goed-fout voorbeelden
- Pakkende inleiding is essentieel

De Koning Besluit: toelichtingen uitwerken met meenemen van bovenstaande opmerkingen

8. Mededelingen

1. Cultuurbrief. Naar het zich laat aanzien zal OCW aan ERM financiële middelen beschikbaar stellen o.b.v. de Cultuurbrief. Het gaat dan om aanvullende initiatieven op basis van de ter vergadering uitgedeelde notitie (duurzaamheid, innovatie door digitalisering, benaderen opdrachtgevers, kennis behoud, uitwerken diverse URL-en, implementeren Wkb). Nog onduidelijk is hoe de basisfinanciering wordt geregeld. Komende weken zal het plan verder uitgewerkt worden; suggesties zijn welkom. Rob van Hees stuurt enkele documenten door.
- De Koning
- Van Hees

- De Koning
2. Overzichten van richtlijnen en projecten: vka
 3. Deelname in stuurgroep bij website toolkitduurzaammerfgoed.nl: vka
 4. Deelname aan Kerkenbeurzen en brochure Verduurzaming bij kerkelijke monumenten. Kasper Burgy geeft enkele opmerkingen door die in de volgende versie zullen worden verwerkt. Het plaatje van de Restauratieladder is in publiksbrochures anders dan in de URL-en, dit is akkoord.
- De Koning
Van Hees
5. Voorbereiding bijeenkomst met Nmo over monumenten en grondwater: vka. Hierbij ook gegevens van de recente WTA-dag betrekken. Rob van Hees zal deze doorsturen.
 6. Samenstelling ERM-bestuur. De RCE is niet vermeld (is waarnemer). Voor de gemeentelijke plaats is een vacature. Na de collegevorming zal worden uitgekeken naar een gemeentelijk bestuurder.

9. Rondvraag

- Van de
Kraats
- Michiel van Hunen: is de restauratieverantwoording belangrijk voor Erfgoed Telt? Dit is nog niet duidelijk.
- Bastiaan van de Kraats zal vorderingen m.b.t. het restauratiebestek opsturen. Bastiaan van de Kraats wijst op de gevaren van glaswol en aanverwante producten